

FOGASSA

Al te. de Vilanova de Sau (com. la Selva), a les Guileries, es troben el gran *mas de Malafofassa*, a la vora dreta de la Riera Major, i, així mateix, el cèlebre *pont de Malafofassa*, damunt aquesta riera, i prop de l'aiguabarreig amb la de Castanyadell.

DOC. ANT. *Pont de Marafugassa* 1652 (BABL XVI, 36).

ETIM. MALA FOCACĒA 'mal bocí de pa', al·ludint a tota terra que dona poc blat i per tant poc pa (DECat IV, 67, s. v. *foç*). La menció de 1652 amb *Mara-* es deu, sens dubte, a una etimologia popular, car el pont de Malafofassa és sobre la *mare* de la Riera Major. Cf. a les terres occitanes: *Mallefougasse* al c^o de St.-Etienne-les-Orgues (B-Alps) (Meyrat, *Dict. des Comm. France*, s. v.); *Bellefouasse* al c^o de Castelnaudarrí (Aude): *Bellefougasse* 1522, *Belle Fogasse* 1674 (Sabarthès, *Dict. topogr. de l'Aude*, s. v.).

En relació amb *Malafofassa* cal estudiar ací el *bosc de Fogassada*, situat al te. de Benés (Flamicell) del qual se'n coneixen mencions des del final del S. IX: *Fogazata* 895, 1021 (Serrano y Sanz, *Not. doc. hist. Ribagorza*, 136, 442); id. 1024 (*Cart. Lavaix*, 72).

Es podria pensar que aquest NL es derivés de (SILVA) FILICACEA (+ -ĀTA) (cf. *Fo(l)gars* < *Falgars* < FILICĀRES 'falgueredes'). Però els testimonis medievals (ja amb *Fog-*) fan que s'hi imposi més aviat un derivat de FOCACEA amb el sufix *-ada* (sovint usat amb valor collectiu). Remarquem encara el *mas del Fogasero* < FOCACEA + *-ero* (-ARIU) situat prop de Bell-lloc (Maestrat) (1961; xxviii, 154). Ph. R.

Fogina, Morro de la ~ (Moixent), V. *Fagina*
Foguera, *-eres*, *-eró*, *-eralet*, *-eroles*, V. *Fogars*

FOIA 'clotada'

Mot peculiar del P. Val. i les Terres de l'Ebre que s'aplica a clotades, i fins i tot a camps fèrtils, amb escassa concavitat, on les aigües es poden ajuntar poc o molt, amb caràcter passatger en temps de pluges; o especialment aptes per al regatge natural (DECat II, 27a83-b6, 28a40.41; DCEC, s. v. *hoya*).

La *Foia*, ermita prop de Cabassers (Priorat) (Iglesies-Santasusagna, *Gaies* II, 293).

La *Foia*, llogaret del terme de l'Alcora (Alcalatén).

La *Foia*, sengles partides en els termes de Torrent de l'Horta (xxx, 142.24), Càrcer (Ribera A. de Xúquer) (GGRV II, 96), Canals (Costera de Xàtiva) (xxxii, 30.25): s'omplia d'aigua en temps de pluja; *La Foia de Cerdà*, a ponent de la vall del riu Cànyoles; altres a l'Alqueria d'Asnar (xxxiv, 31.5), Biar (Alcoià) (xxxvi, 6.4).

Mas (de) la Foia, *Pla de Foies* i *Serra de Foies*, en el terme de Benassal (Alt Maestrat) (xxix, 52.4.16.9).

La *Foia de Bunyol*, comarca del País Valencià, de llengua castellana, al Sudoest de l'Horta de València.

Barranc de les Foies, en el terme de Simat de Valldigna.

Serra de les Foies, partida del terme de l'Alcora.

Les Foies, sengles partides dels termes de Benifairó de Valldigna (GGRV II, 149) i Aín (Pna. Cast.) (xxix, 166.11).

Foies-blanques, partida del terme d'Ibi (Alcoià) (xxxv, 162.17).

DERIV.:

La Foiassa, partida del terme de Figueroles d'Alcalatén (xxix, 96.20).

Foieta, partida del terme d'Alberic (Ribera A. del Xúquer) (GGRV II, 79).

FOIOS, poble i municipi de l'Horta Val., a la costa, prop del barranc de Carraixet. En forma masculina pl., corresponent a *Foia* en mossàrab (com cast. *bayo*).

DOC. ANT. *Foyos* a. 1235 (Miret, *Itin.*, 118); *Ffoyoys* (*Crònica de Jaume I*. Ed. Aguiló, 261); *Foyos* a. 1237 (Huici I, 261); *Foyos* a. 1249 (Huici I, 438); *archareya de Ffoyoys* a. 1254 (BABL IX, 288); *Foios* a. 1267 (Mtz.Fdo., *Doc. Val. ACA*, reg. 15, f° 70v). I ja figura en el *Rept.* com una alqueria de València vora el *Rabal Abingeme* (Bof., 284, 372).

Foiaderes, «o sea el carrascal de Alcoy» (Cavanilles, 2ed., II, 223); «el alto monte de Foyaderes» (ibid., II, 230) < ¿*Foia d'Eres*?

La Refoia, partida del terme d'Ares del Maestrat (Coromines, 1-xi-1935). Cf. DECat II, 28a40-41.

Refoies, partideta del terme d'Hortells (Ports de Morella) (xxvii, 192.20). J. F. C.

FOIX, del Penedès

Nom que interessa no confondre amb el de la ciutat llenguadociana ni amb els altres de l'apèndix (B i C).

A) Castell antic, església i Baronia després creada amb les terres reconquerides al peu d'aquell; situats respectivament en te. de Torrelles de Foix i de St. Martí Sarroca (uns 9 k. ONO. de Vilafranca); el terme de la Baronia s'estén més cap al SO.: de tot plegat pren nom el *riu de Foix*, nom sovint abreujat (en geografia i mapes) com *riu Foix*; el qual neix poc més amunt del tossal del Castell i desemboca, sense arribar a ser gaire abundós, entre Cunit i Cubelles.

El te. de la Baronia (o «Baronia de Riu de Foix») s'estén dret al SO. de St. Martí, comprenent diversos veïnadets (tots de nom adotzenat i modern, com *Cases de la Riera*, *Can Crusat de la Carrera*, *Can Rigol* etcètera, que no ens caldrà comentar). L'església i castell de *Foix* (oït *fòç*, en la visita de 1924; enq. de 1955 a St. Martí, Torrelles etc., XIV, 20-25, 35-39), és dalt de la isolada muntanyeta del seu mateix nom, des dels quals es veu a sota l'engorjat fondal per on s'escola el riu, no gaire avall de les seves deus.

Les mencions antigues es refereixen, sobretot, al castell; i aviat, després, a l'església de Sta. Maria, que s'hi bastí, i a un terme que pot ser ja el de «castell termenat» o ja el de la naixent baronia: quan s'esmen-